

Kroner, gik for største Delen tabt ved Omprioriteringen. Sparekapitalen, Sparekassernes Kapital og den private Kapital udgjorde før Krigen vel henimod et Par Hundrede Millioner Mark, og den er gaaet tabt til sidste Hvid; Ophjælpning af Besætninger og Jordens Kultur, Omlægning af Bedrifterne fra Græsmarksdrift til Mælkerbrug, den uheldige Jordfordeling, Kvægsyge og Kronens alt for hurtige Spring til Pari, alle disse mange sammenstødende skæbnesvangre Omstændigheder har gjort, at de økonomiske Forhold er meget vanskelige dernede; alt har saa at sige sammensvoret sig mod os og gjort det saa vanskeligt, som det er. Det er særlig de hjemlige Sparemidler, private Kapitaler og Sparekassekapitaler, som vi mangler haardt til 2den Prioriteterne. De 10 Mill. Kr., der er blevet stillet til Raadighed ifølge Realkreditkommissionens Betænkning, har allerede hjulpet væsentligt, men for yderligere Midler af den Art vil dog Vanskelighederne ved at skaffe Kautions sikkert blive ret fremtrædende. Jeg forstaaer, at dette Lovforslag indeholder det mulige, og jeg ved, at det ikke har været muligt at skaffe noget nyt for 1ste Prioriteternes Vedkommende, saaledes som man fra mange Sider havde ønsket. Forslaget er et godt Forslag, og det bør og vil blive modtaget med Taknemmelighed i alle Kredse dernede, dog særlig i de Kredse, der kommer til at nyde godt af denne haardt tiltrængte og nødvendige Ordning, og vi maa nu haabe, at Ordningen kan blive saa dybtgaaende og saa effektiv, at Vanskelighederne i det væsentlige kan afhjælpes.

Laanene fra denne sønderjydske Hypoteklaanefond ydes, som det fremgaaer af Lovforslagets § 2, mod sekundær Prioritet efter Laan i Kreditforeninger eller andre faste Laan og er særlig bestemt til Afløsning eller Konvertering af uheldige sekundære Prioriteter, Banklaan, Veksellaan o. s. v. Fondens Udlaansvirksomhed ophører efter 3 Aars Forløb, idet denne Ordning til den Tid ventes at være gennemført. Laanene ydes med indtil 25 pCt. af Førsteprioritetslaan og indenfor 75 pCt. af Ejendommens Handelsværdi med Besætning og Inventar, en Placering af Laanene, hvorved med en fornuftig Administration under blot nogenlunde normale økonomiske Forhold enhver økonomisk Risiko skulde være udelukket for Staten. Jeg forstaaer, at man kun undtagelsesvis har villet afløse Realkreditkommissionens Andenprioritetslaan, men haaber dog, at dette undtagelsesvis vil kunne ske, hvor Omstændighederne maatte

tale derfor, særlig hvor Kautionen for disse Laan er givet for en bestemt Tid og vanskeligt kan fornys. Laanene er Parilaan og vil, forudsætter jeg, til enhver Tid kunne tilbagebetales til Pari. Renten er $5\frac{1}{2}$ pCt., hvad der jo maa siges at være en meget lav og fordelagtig Rente for Andenprioritetslaan. Udlaanstiden afsluttes med Maj Maaned 1930, og Laanene tilbagebetales i Løbet af 30 Aar. For at undgaa, at Fonden lider Tab, dannes der en saakaldt Risikoudligningsfond paa 2 Mill. Kr. Laantagerne hæfter solidarisk, men Staten indtræder i det solidariske Ansvar, idet ekstraordinære Indskud til Dækning af litte Tab sker til Halvdelen af Laantagerne og Halvdelen af Risikoudligningsfonden, hvilken sidste dog faar disse Indskud refunderet af Reservefonden, naar denne overstiger 4 pCt. af Restgælden. Jeg vil mene, at denne Form er den mest enkle. Opgørelsen mellem Fonden og Statskassen finder Sted efter Udløbet af den 33-aarige Periode, efter de Regler, som er nærmere skitseret af den højtærede Minister, og som jeg ikke her skal komme nærmere ind paa. Af Hovedstolen fradrages der, som nævnt i § 5, $2\frac{1}{2}$ pCt. til en Reservefond, og der betales halvvaarlig $\frac{1}{10}$ pCt. af Hovedstolen til Administrationsudgifter. Reservefonden skal altid udgøre mindst 2 pCt. af Retsgælden til Kongeriget Danmarks Hypotekbank. At der, som nævnt i § 7, er Stempel- og Gebyrfrihed ved Ordningen af disse Laan, er selvfølgelig en stor Fordel mere.

Ligeledes hilser vi med Tilfredshed, at der kan etableres et Samarbejde mellem Hypoteklaanefonden og Akkordudvalgene, der vil gøre det muligt at belyse de enkelte Sager til Bunds og give den Overstigt, der skal til, for at der kan hidføres en gennemgribende og effektiv Ordning. Antallet af Direktionens Medlemmer er sat til 5, vel nærmest for at sikre, at det nødvendige Lokalkendskab til de forskellige Egne i Landet kan være repræsenteret indenfor Direktionen; at denne efter Udløbet af den 3 Aars Udlaanstid indskrænkes, turde jo være en Selvfølge. Ved Siden af Direktionen oprettes der en Kontrolkomité paa 15 Medlemmer, hvoraf Laantagerne vælger de 10; de har altsaa Hovedindflydelsen i Kontrolkomiteen, hvad der ogsaa er naturligt.

Vi, der bor dernede, ved bedst, hvor vanskelige Forholdene er, hvorledes det næsten er umuligt at opdrive Penge til Andenprioriteter med Undtagelse af saadanne, der er forbundet med et urimeligt Kurstab og dermed følgende høje Renter.